

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับในบทนี้จะชี้ให้เห็นถึงระเบียบวิธีวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง สำหรับข้อมูลประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาจำนวน 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- (1) สมาชิกเกษตรกรทั้งหมดของชุมชนบ้านสันกลาง จำนวน 210 ครัวเรือน
- (2) สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพ จำนวน 74 คน
- (3) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตน้ำปูบ้านสันกลาง จำนวน 16 คน
- (4) ผู้นำชุมชน (ประธานกลุ่มฯ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน)
- (5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านสันกลาง ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อการบูรณาการการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางพระราชดำริในการพึ่งพาตนเอง โดยโครงการวิจัยการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านสันกลางดังนี้ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนฯ รวมถึงศึกษาพัฒนาการ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการจัดการด้านต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาของชุมชนฯ ที่ผ่านมา ตลอดจนหาแนวทางพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการชุมชนและวิสาหกิจชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนของชุมชนบ้านสันกลาง หมู่ที่ 8 ตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยแบ่งเนื้อหาการวิจัยออกเป็นดังต่อไปนี้

- 1) สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับสมาชิกในชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

* สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับสมาชิกในชุมชนฯ

* ศึกษาฐานชุมชนต้นแบบที่ได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และร่วมกันพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืน

* สรุปผลการเรียนรู้ของทุกภาคส่วนในการร่วมกันเรียนรู้และทำงานในพื้นที่

2) ศึกษาและวิเคราะห์บริบทชุมชน สถานะการผลิตและระบบเศรษฐกิจของชุมชน

* ข้อมูลประวัติชุมชน

* ข้อมูลแผนชุมชน ข้อมูลทั่วไป จปฐ. สาธารณสุข เป็นต้น

* ระบบโครงสร้างของชุมชน การเกิดกลุ่มและองค์กรชุมชน

* ข้อมูลระบบการผลิตของชุมชน การพึ่งพาทรัพยากรของชุมชน ฯลฯ

* ข้อมูลเศรษฐกิจของชุมชน

* ความยั่งยืนของระบบการผลิตในภาคการเกษตร ที่มีผลกระทบต่อฐานเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชน

* ความมั่นคงของอาชีพเสริมที่มีผลต่อฐานเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

3) หาแนวทางพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการชุมชน และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มๆ ต่าง ๆ ในชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลจำป่าหวาย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

* การบันทึกรายรับ รายจ่ายในครัวเรือน

* การวิเคราะห์และสังเคราะห์รายรับ รายจ่ายในครัวเรือน

* ศึกษาหาแนวทางและความเป็นไปได้ในการลดรายจ่ายในครัวเรือน

* ศึกษาหาแนวทางและร่วมมือกันขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งพาตนเอง

* ศึกษาและหาแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มๆ ต่าง ๆ ในชุมชนฯ

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยทำการเก็บรวบรวมจาก 2 แหล่ง คือ

1. **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการดังนี้ (1) การจัดเวที ซึ่งมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน 4 ครั้งในการศึกษาวิจัยฯ (2) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) (3) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) (4) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

2. **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวิถีชีวิตตามแนวคิดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนและวิสาหกิจชุมชนที่สามารถช่วยลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนฯ จากบทความวิชาการ วารสาร เอกสาร และรายงานการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สร้างแบบสอบถามสำหรับการประเมินตนเองของตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และแบบสัมภาษณ์สำหรับสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก
3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข จนได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์

3.3 โครงสร้างและลักษณะเครื่องมือ

สำหรับเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีทั้ง การจัดเวทีในชุมชน แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaires)

สำหรับโครงการวิจัยฯ นี้ ใช้แบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 3 ชุด

1.1 การตรวจสอบตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสมาชิกในชุมชนฯ (ภาคผนวก ก) โดยโครงการวิจัยฯ ได้ใช้การเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non – probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งได้จำนวนประชากรตัวอย่างจำนวน 175 คน จากสมาชิกในชุมชนบ้านสันกลางฯ ที่สามารถเข้าร่วมในเวทีและทำการอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทำการตรวจสอบตนเองและการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการที่ยั่งยืน ของจำนวนครัวเรือน 175 ครัวเรือน ซึ่งหัวหน้าครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรกรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 83.3 ของครัวเรือนทั้งหมด 210 ครัวเรือนในชุมชนบ้านสันกลางฯ โดยได้ทำการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ 2553

1.2 เรื่องการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการที่ยั่งยืน (ภาคผนวก ข) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 2 ทักษะคติและพฤติกรรมในการครองตนและการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ 3 ความเข้าใจระบบเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลส่วนบุคคล

ซึ่งคำถามในแต่ละข้อนั้น สมาชิกของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอาชีพเกษตรกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัยฯ จะได้รับการขอร้องให้ประเมินตนเอง

1.3 เรื่องการประเมินเพื่อชี้วัดความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยทำการประเมินตนเองของตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มเกษตรกรผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตน้ำปูบ้านสันกลางฯ คำถามประกอบด้วย 3 หลักเกณฑ์ ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการ 7 ประการ ความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง 15 ประการ และการพัฒนาที่ยั่งยืนของทุน 4 ประการ (ภาคผนวก ก) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 มีทั้งหมด 3 ตอน ดังต่อไปนี้ 1) การทดสอบกระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มฯ 7 ประการ 2) การทดสอบหลักการหรือแนวคิดการดำเนินการของกลุ่มฯ ภายใต้ของความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง 15 ประการ 3) การตรวจสอบความยั่งยืนของกลุ่มฯ โดยพิจารณาจากการพัฒนาทุน 4 ประการ

สำหรับการประเมินการบริหารจัดการที่ดี และความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างในชุมชนบ้านสันกลาง หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านจำปาหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการที่ดี และเพื่อชี้วัดความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างในชุมชนฯ โดยโครงการวิจัยฯ ได้ใช้การเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non – probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม โดยได้คัดเลือกตัวอย่างกรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่มีความสำคัญและดำเนินการแปรรูปหรือผลิตสินค้าภายในชุมชนฯ เท่านั้น คือ กลุ่มเกษตรกรผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งมีจำนวนสมาชิก 74 คน และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตน้ำปูบ้านสันกลาง ซึ่งมีจำนวนสมาชิก 16 คน

โดยที่การประเมินการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วยการวิเคราะห์ลักษณะการบริหารจัดการและศักยภาพในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 7 ด้าน โดยการวิเคราะห์ศักยภาพในการบริหารจัดการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) 2) การประเมินตนเองของสมาชิกในกลุ่มฯ 3) วิถีปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศในด้านต่าง ๆ ของ 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัวอย่าง สำหรับการประเมินความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงมี 15 ประการ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบระหว่าง 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัวอย่าง ส่วนการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วยทุน 4 ประการ คือ ทุนทางมนุษย์ ทุนทางกายภาพ ทุนสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาในระดับกลุ่มและทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ในแต่ละองค์ประกอบระหว่าง 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัวอย่าง จากนั้นจึงวิเคราะห์และแปลผลระดับการปฏิบัติ

สำหรับคำถามในแต่ละเกณฑ์นั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มต่าง ๆ จะได้รับการขอร้องให้ประเมินตนเอง โดยให้กำหนดลำดับความสำคัญตามที่เห็นสมควร ส่วนการประเมินผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ตามหลักสถิติแบ่งออกเป็น 6 ระดับ โดยการกำหนดคะแนนดังนี้

คะแนน	ระดับที่มีการปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ผลระดับการปฏิบัติ
5	มากที่สุด	4.50 – 5.00	ดีมาก
4	มาก	3.50 – 4.49	ดี
3	ปานกลาง	2.50 – 3.49	ปานกลาง
2	น้อย	1.50 – 2.49	พอใช้
1	น้อยที่สุด	0.50 – 1.49	ต้องปรับปรุง
0	ไม่สำคัญ/ไม่มี	0 – 0.49	ต้องปรับปรุง

ซึ่งผลของระดับการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 เป็นต้นไป หรือ 0 – 1.49 จะทำการสรุปผลระดับการปฏิบัติว่าต้องปรับปรุง

สำหรับคำถามในแต่ละองค์ประกอบมีจำนวนคำถามย่อยไม่เท่ากัน โดยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนสำหรับคำถามย่อยแต่ละข้อเท่ากัน เช่นองค์ประกอบ “การบริหารองค์การ” มี 13 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนนรวมขององค์ประกอบนี้จะถูกปรับให้มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 และเป็นฐานเดียวกันกับองค์ประกอบ “การบริหารการตลาด” และอื่น ๆ ต่อไป อยู่บนฐานเดียวกันที่ 5 คะแนนสำหรับวิธีการพิจารณากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการผลิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนรวมทั้งหมดเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับที่ อารี วิบูลย์พงศ์ ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2548) ใช้พิจารณาระดับความเป็นวิสาหกิจชุมชนของกลุ่ม/สหกรณ์

2. แบบสัมภาษณ์ (In Depth Interview)

สำหรับโครงการวิจัยฯ นี้ใช้แบบสัมภาษณ์ ทั้งหมดจำนวน 2 ชุด ซึ่งคณะทีมงานวิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการและบริหารธุรกิจ พิจารณาเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก)

2.1 แบบสัมภาษณ์ประธานและคณะกรรมการกลุ่มฯ จำนวน 4 กลุ่มฯ ดังนี้ (1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพ จำนวน 9 คน (2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตน้ำปูบ้านสันกลาง จำนวน 5 คน (3) กลุ่มผู้ฉางข้าวบ้านสันกลางฯ

จำนวน 5 คน (4) กลุ่มออมทรัพย์บ้านสันกลางฯ จำนวน 4 คน (ภาคผนวก ง) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ทางด้านการวางแผนและการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีทั้งหมด 37 ข้อ แยกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา และวิธีการบริหารจัดการกลุ่มฯ ทั้งด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนศักยภาพด้านการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และพัฒนากรชุมชนฯ ทั้งหมดจำนวน 4 ท่าน (ภาคผนวก จ) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของชุมชนฯ และการพัฒนาชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ ในชุมชนฯ ซึ่งมีทั้งหมด 19 ข้อ ดังต่อไปนี้ ประวัติความเป็นมาของชุมชน สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน ทรัพยากร สภาพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาของท้องถิ่น สภาพปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลของโครงการวิจัยการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความ แบบสอบถาม เรื่องการตรวจสอบตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการที่ยั่งยืน และแบบสอบถามเรื่องการประเมินเพื่อชี้วัดความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐฯ ที่เกี่ยวข้องของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เป็นต้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการวิจัยฯ ใช้ทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) และการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการที่ยั่งยืนของสมาชิกชุมชนบ้านสันกลางฯ และจากการประเมินตนเองของตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรื่องการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการที่ยั่งยืน รวมถึงแบบสอบถามการประเมิน เพื่อชี้วัดความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และอัตราร้อยละ (Percentage) และการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนา

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

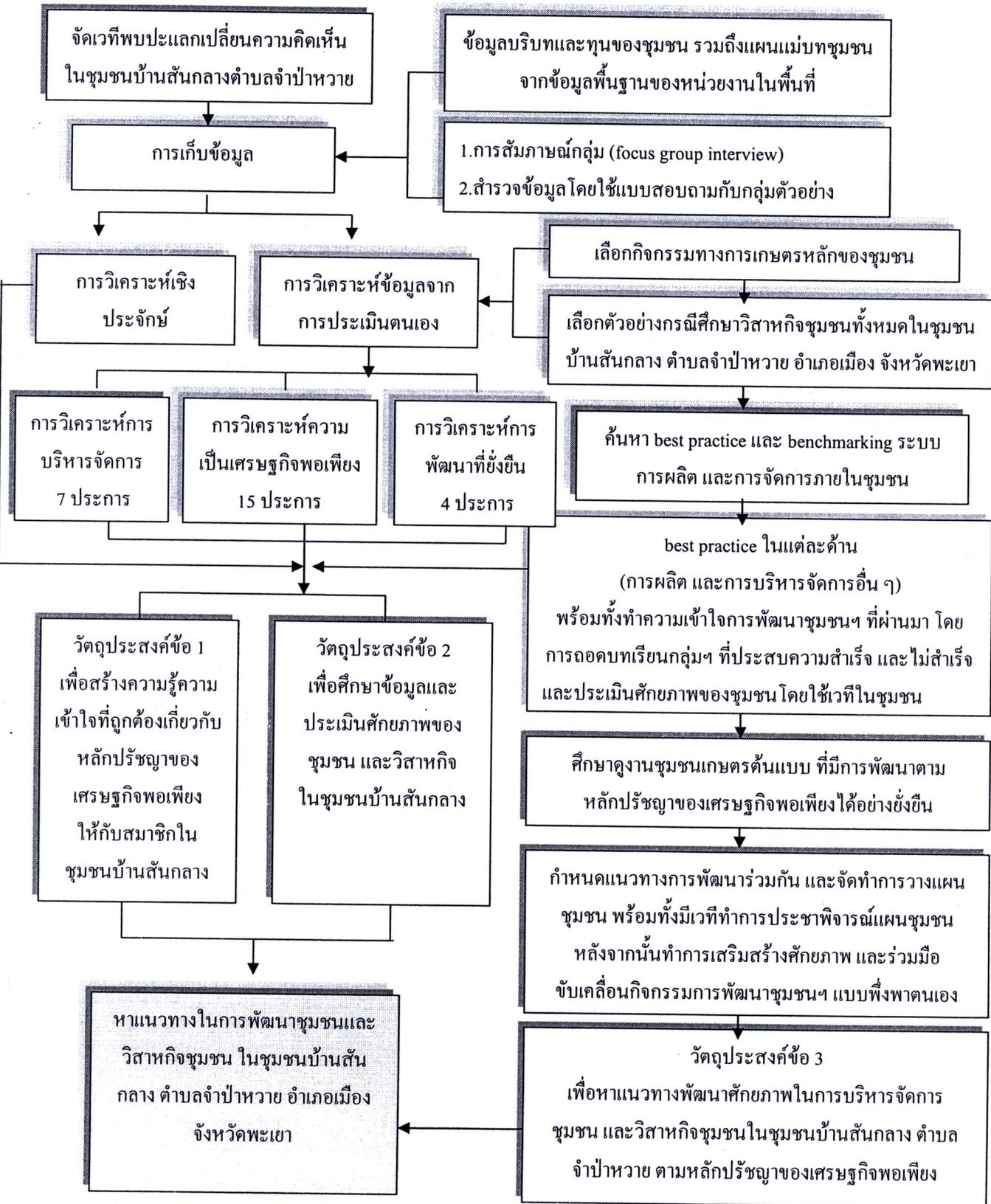
สำหรับการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการวิจัยฯ ใช้การพรรณนา

3.6 ขั้นตอนวิธีการทำวิจัย

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อของโครงการวิจัย การวิจัยจึงมีขั้นตอนดังแผนภาพที่ 2 ซึ่งขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วยการค้นหาข้อมูลเชิงลึกด้วยวิธีการเก็บข้อมูล 4 แนวทาง คือ (1) จากการสัมภาษณ์ข้อมูลการบริหารจัดการชุมชน (2) จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การบริหารจัดการทุกด้าน รายได้ และการใช้จ่าย ของตัวอย่างกลุ่มวิสาหกิจในชุมชนและตัวอย่างผู้ผลิต (สมาชิก) เป็นรายบุคคล (3) จากการจัดเวทีการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (4) จากการตรวจสอบตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการที่ยั่งยืน พร้อมทั้งการประเมินตนเองของตัวอย่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้ผลิต (เกษตรกร) จะเกิดกระบวนการวิเคราะห์ตนเอง ควบคู่ไปในระหว่างการตัดสินใจให้คะแนนประเมินตนเอง วิธีการนี้จะสะท้อนถึงการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และเกณฑ์มาตรฐาน (benchmarking) ในมุมมองของกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน และทำให้เกิดการเรียนรู้และตระหนักได้ด้วยตนเองถึงความสามารถ และศักยภาพที่แท้จริงของตน ซึ่งจากการเก็บข้อมูลทั้ง 4 แนวทางจะนำไปสู่วัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อต่อไป

นอกจากนี้เพื่อให้เชื่อมโยงกับการหาแนวทางพัฒนาชุมชน และวิสาหกิจในชุมชนบ้านสันกลางด้วยความรู้ฝังลึก จึงนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในขั้นตอน การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดกิจกรรมการพัฒนาตนเองของสมาชิกในชุมชน และกลุ่มฯ ตัวอย่างขึ้น เพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อเสริมสร้างความสามารถในด้านการพัฒนา

ชุมชนและกลุ่มๆ แบบพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ท้ายสุดจึงนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากทั้ง 4 แนวทาง และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตนเองมาประมวลผล และสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงตาม (แผนภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนวิธีการทำการวิจัย ซึ่งแสดงถึงการผสมผสานระหว่างการใช้ Knowledge Management และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจอย่างเป็นทางการ และนำไปสู่เป้าหมายของโครงการ) และตาม (ตารางที่ 3.1 แสดงแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัยกับระยะเวลาทำการวิจัย)

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนวิธีการทำการวิจัย ซึ่งแสดงถึงการผสมผสานระหว่างการใช้ Knowledge Management และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจอย่างเป็นทางการ และนำไปสู่เป้าหมายของโครงการ

ตารางที่ 3.1 แสดงแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัยกับระยะเวลาทำการวิจัยแผนการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ ตั้งแต่เดือนที่ 1 – เดือนที่ 12

แผนการดำเนินงาน	ระยะเวลา (เดือน)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. จัดเวทีพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้กับสมาชิกในชุมชนบ้านสันกลาง เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน	—											
2. กำหนดกิจกรรมเศรษฐกิจและกลุ่มฯ ตัวอย่าง	—											
3. สุ่ม/เลือกตัวอย่าง		—										
4. บ่งชี้อัตลักษณ์และความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเศรษฐกิจ จุดขายของกลุ่มเศรษฐกิจ และระดับเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนฯ		—										
5. การสำรวจข้อมูลเชิงลึก			—	—								
6. จัดเวทีค้นหาศักยภาพและแนวทางในการแก้ปัญหาของวิสาหกิจชุมชนฯ และ benchmarking ระบบการผลิตและการจัดการกับวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practice)					—							
7.1 วิเคราะห์กระบวนการผลิต						—						
7.2 วิเคราะห์ด้านการตลาด						—						
7.3 วิเคราะห์การบริหารการเงินและการจัดองค์กร						—						
7.4 วิเคราะห์การบริโภคของสมาชิกเกษตรกรในชุมชน							—					

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนการ ดำเนินงาน	ระยะเวลา (เดือน)												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
8. ทำการเสริมสร้างความรู้ความ เข้าใจทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยการถอดบทเรียนกลุ่มฯที่ ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบ ผลสำเร็จ และการพัฒนาที่ผ่าน มา								—					
9 ศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ ทางด้านการพัฒนาและ ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ใน ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง								—					
10. กำหนดแนวทางการพัฒนา ชุมชนร่วมกัน								—					
11. เสริมสร้างความสามารถของ กลุ่มต่าง ๆ และวิสาหกิจชุมชน ต่าง ๆ ในชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา									—	—	—		
12. วิเคราะห์ผลลัพธ์/ผลการ ดำเนินงานของการพัฒนาชุมชน ฯ ของกลุ่มต่าง ๆ												—	
13. สังเคราะห์ภาพรวม													—

3.7 ระยะเวลาการทำวิจัย

มีนาคม 2553 ถึง มีนาคม 2554

